
A N N A L E S
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. L, 1

SECTIO H

2016

Urząd Skarbowy w Łęcznej

ADAM ZDUNEK

adam.zdunek@wp.pl

*Skonsolidowana podstawa opodatkowania jako wstęp do pełnej
harmonizacji podatku od dochodów przedsiębiorstw w Unii
Europejskiej*

A Consolidated Tax Base as a Gateway to the Harmonisation of the Corporate Tax in EU Countries

Słowa kluczowe: powszechna skonsolidowana podstawa opodatkowania; harmonizacja podatków bezpośrednich; harmonizacja podatków od przedsiębiorstw; ujednoczenie systemu podatkowego w UE

Keywords: common consolidated corporate tax base; harmonisation of direct taxes; harmonisation of the corporate tax; unification of EU taxation systems

Kod JEL: H25; H32; H34

Wstęp

Podstawowym celem harmonizacji prawa Unii Europejskiej jest budowa i rozwój rynku wewnętrznego oraz znoszenie wszelkich barier w jego funkcjonowaniu. Polega to przede wszystkim na tworzeniu wspólnego obszaru ekonomicznego i walutowego oraz na udogodnieniach umożliwiających wolny przepływ kapitału, towarów i możliwości świadczenia pracy na terenie całej Unii Europejskiej. Budowa wspólnego rynku następuje przez wprowadzenie wspólnej waluty i harmonizację przepisów podatkowych. Systemy podatkowe państw członkowskich Unii Europejskiej, co zrozumiałe, są bardzo zróżnicowane, gdyż rozwijały się w każdym państwie odrębnie i niezależnie od siebie. Traktat rzymski inicjujący powstanie wspólnego rynku zakładał, że do tego procesu wystarczająca będzie harmonizacja podatków pośred-

nich, które uważano za jeden z głównych czynników pozwalających na usunięcie barier hamujących swobodny przepływ towarów i usług. Harmonizacja podatku od towarów i usług oraz zmiana sposobu poboru tego podatku przyczyniły się do rozwoju wspólnego rynku i umożliwiły wyeliminowanie dodatkowych kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców dokonujących wymiany międzynarodowej, dotyczących kosztów sporządzania dokumentacji celnej czy kosztów związanych z opóźnieniami na granicach [*Single Market Review...*, 1997, s. 89–90].

Pomimo tego, że harmonizacja podatków bezpośrednich nie była przewidziana w traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, już we wczesnym stadium tworzenia wspólnot europejskich podjęto prace w kierunku realizacji tego celu, zwłaszcza dotyczyło to podatku od dochodów przedsiębiorstw. Okazało się jednak, że ujednoczenie podatków bezpośrednich jest procesem znacznie bardziej skomplikowanym niż harmonizacja podatków pośrednich, gdyż zarówno podatki od dochodów osobistych, jak i podatki korporacyjne wpływają bezpośrednio na koszty produkcji oraz konkurencyjność podmiotów korporacyjnych [Czajkowska, 2015].

Problematyka ujednoczenia wielu różnorodnych systemów podatkowych została poruszona przez Komisję Europejską już w 1985 r. w dokumencie zwanym Białą Księgą. Była to swoista deklaracja w sprawie utworzenia jednolitego rynku wewnętrznego, zawierająca 282 propozycje środków mających na celu wyeliminowanie wszelkich barier, w tym także podatkowych, na drodze do utworzenia jednolitego rynku wewnętrznego, lecz nadal przedmiot harmonizacji podatkowej był zawężony jedynie do podatków pośrednich.

Punktem wyjścia do prac nad harmonizacją podatków bezpośrednich był art. 94 TWE, który głosił, że ujednoczeniu powinny podlegać uregulowania prawne wywierające bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Podobną rolę pełnił art. 308 TWE, zgodnie z którym Rada Europy na wniosek Komisji Europejskiej i po konsultacji z Parlamentem Europejskim mogła podjąć odpowiednie działania dla osiągnięcia jednego z celów w ramach jednolitego rynku wewnętrznego.

1. Konkurencja czy harmonizacja w podatku dochodowym od przedsiębiorstw w UE?

W ostatnich latach w krajach UE znacznie obniżono stawki podatku od przedsiębiorstw. Spadek ten był spowodowany z jednej strony czynnikami globalnymi, takimi jak: rosnąca mobilność kapitału związana z eliminacją barier dla jego przepływu na rynku wspólnotowym, rewolucja technologiczna, a z drugiej strony – czynnikami lokalnymi związanymi z rosnącą regionalną konkurencją o bezpośrednie inwestycje zagraniczne, chęcią podniesienia popularności wśród wyborców, poprawą warunków działalności gospodarczej dla rodzimych inwestorów oraz chęcią zmniejszenia skali ingerencji państwa w gospodarce zgodnej z neoliberalnym trendem intelektualnym [Piątkowski, 2010, s. 51].

Kwestia ujednoczenia podatku od przedsiębiorstw w ramach Unii Europejskiej jest przedsięwzięciem trudnym, gdyż istnieje szereg argumentów zarówno przeciw takiej koncepcji, jak i przemawiających za harmonizacją [Gaetan, 2006, s. 2–45]. Na gruncie tym ścierają się ze sobą dwie koncepcje: konkurencji podatkowej między państwami członkowskimi oraz zharmonizowania podstawy opodatkowania w podatku od przedsiębiorstw. Zwolennicy konkurencji podatkowej podkreślają korzyści, jakie z niej wynikają w samej UE, które polegają na poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych państwach. W tym przypadku konkurencja zmusza rządy tych państw do zmniejszenia rozmiaru wydatków budżetowych przy jednoczesnych próbach poprawy ściągalności tego podatku. Za utrzymaniem różnych systemów w krajach Unii w podatku od przedsiębiorstw przemawia fakt, że dochody z tego podatku nie obniżają się pomimo redukcji stawek podatkowych (co nie do końca jest twierdzeniem prawdziwym). Zdaniem zwolenników konkurencji podatkowej procentowy spadek opodatkowania kapitału jest korzystny dla jego przyrostu (gdyż zbyt wysokie opodatkowanie jest szkodliwe dla jego wzrostu), a na konkurencji podatkowej zyskuje całe społeczeństwo, ponieważ to konkurencja wymusza niski poziom opodatkowania kapitału. Konkurencja jest również odzwierciedleniem faktu, że poszczególne kraje mają odrębne preferencje społeczne co do wielkości sektora publicznego, zakresu podaży dóbr publicznych i – co za tym idzie – wielkości opodatkowania [Piątkowski, 2010, s. 52 i n.]. Zgodnie z tym stanowiskiem kraje UE powinny mieć możliwość ustalania odrębnych stawek podatkowych w podatku od przedsiębiorstw.

W literaturze podkreśla się jednak, że konkurencja podatkowa w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw występuje jedynie pomiędzy dużymi państwami Unii położonymi w centrum kontynentu. Zjawisko to, które nazwano „efektywnym wyścigiem stawek podatkowych”, dotyczy jedynie krajów peryferyjnych UE. Wiąże się ono z tzw. zjawiskiem aglomeracji, gdyż przemysł jest skoncentrowany w centrum kontynentu europejskiego, co powoduje, że kolejni przedsiębiorcy lokują tam swoje przedsiębiorstwa. Prowadząc działalność w krajach centralnej Europy, gdzie jest skoncentrowany przemysł, przedsiębiorcy odnoszą realne korzyści związane z niższymi kosztami transportu, większymi rynkami zbytu i łatwiejszym przepływem wiedzy. Dzięki temu duże kraje centralnej Europy mogą nakładać wyższe podatki od przedsiębiorstw niż peryferyjne państwa o mniejszych rozmiarach i mniejszym potencjale przemysłowym [Baldwin, Krugman, 2001, s. 1–6].

Zwolennicy harmonizacji twierdzą, że różnorodność stawek podatku w państwach członkowskich powoduje spadek efektywnej stawki opodatkowania, a zatem spadek wpływów podatkowych do budżetów państw, prowadząc do zmniejszenia wydatków socjalnych i ograniczenia inwestycji publicznych. To z kolei jest przyczyną, według autorów tego poglądu, przyhamowania wzrostu gospodarczego niektórych regionów. Chodzi tu o państwa, w których stawki podatku od przedsiębiorstw są najwyższe, gdyż inwestorzy zawsze będą lokować kapitał tam, gdzie jest niższa stawka podatku, a nie tam, gdzie byłoby to społecznie i gospodarczo uzasadnione. Zwolennicy harmonizacji twierdzą, że jeżeli jakiś kraj UE obniża stawki podatku, to zaraz – jak w efekcie domina

– kolejne kraje obniżają stawki podatkowe, na czym zyskują jedynie międzynarodowe koncerny, które zwykle elastycznie i szybko reagują na bodźce podatkowe.

2. Koncepcje ujednoczenia podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od przedsiębiorstw

Zaawansowane prace legislacyjne dotyczące harmonizacji podatku dochodowego od przedsiębiorstw (w Polsce podatku dochodowego od osób prawnych – CIT) koncentrowały się na możliwości wprowadzenia wspólnych dla wszystkich zasad ustalania podstawy opodatkowania. Wśród korzyści dotyczących harmonizacji CIT w tym zakresie wymienia się:

- zminimalizowanie wpływu kwestii podatkowych na decyzje przedsiębiorców dotyczącą miejsca (kraju członkowskiego) prowadzenia działalności gospodarczej,
- wyeliminowanie kosztów dostosowawczych związanych z działalnością transgraniczną,
- przeciwdziałanie uchylaniu się od opodatkowania,
- przeciwdziałanie agresywnej optymalizacji podatkowej,
- przeciwdziałanie konkurencji systemów podatkowych państw członkowskich,
- wyeliminowanie wpływu podatków na różnicowanie efektywności gospodarczej, a w konsekwencji konkurencyjności przedsiębiorstw,
- ułatwienie restrukturyzacji przedsiębiorstw ponadnarodowych,
- eliminację ryzyka podwójnego opodatkowania dywidend,
- ułatwienie porównywania skutków ciężarów podatkowych nakładanych w różnych państwach członkowskich [Supera-Markowska, 2001, s. 24].

Od 2001 r. Komisja Europejska podjęła działania w kierunku przyjęcia założeń wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania, jednak dopiero w marcu 2011 r. przedstawiono projekt dyrektywy Rady Europejskiej CCCTB (*Common Consolidated Corporate Tax Base*). Rozwiązania przewidziane w projekcie dyrektywy są najbardziej zaawansowanym projektem harmonizacji opodatkowania dochodu spółek kapitałowych. Projekt dyrektywy jest skierowany głównie do grup kapitałowych prowadzących transgraniczną działalność gospodarczą. Zgodnie z projektem harmonizacji podlegałyby jedynie sposób ustalania podstawy opodatkowania, natomiast o wysokości stawek podatkowych decydowałyby poszczególne państwa członkowskie. W trakcie dyskusji dotyczącej skutków wprowadzenia projektu dyrektywy oraz podczas samych prac nad próbą harmonizacji podatków korporacyjnych w UE brano pod uwagę co najmniej cztery nowe koncepcje, przy czym aktualny system podatkowy dotyczący opodatkowania przedsiębiorstw potraktowano jako koncepcję pierwszą [Russel, 2013, s. 80].

Druga koncepcja tzw. opcjonalnej CCCTB zakłada opcjonalną skonsolidowaną podstawę opodatkowania. Polega ona na tym, że przedsiębiorstwa będące rezydentami w Unii Europejskiej oraz zakłady położone na terenie Unii mogłyby stasować obli-

czanie podstawy opodatkowania według wspólnych przepisów podatkowych zamiast stosować przepisy któregoś z państwa członkowskiego. Wewnątrz grupy kapitałowej obowiązywałyby jednak „odrębne księgowania”, czyli ustalanie cen indywidualnie dla każdej transakcji na warunkach rynkowych, ponieważ system nie przewidywałby konsolidacji wyników podatkowych.

Koncepcja trzecia tzw. obowiązkowej CCCTB dotyczy tego, że wszystkie (spełniające kryteria) przedsiębiorstwa będące rezydentami UE oraz zakłady położone na terenie UE miałyby bezwzględny obowiązek obliczania swojej podstawy opodatkowania według jednego zbioru wspólnych przepisów w całej Unii. Oznacza to, że nowe przepisy zastąpiłyby wszystkie krajowe systemy dotyczące opodatkowania przedsiębiorstw w całej Unii. Wyjątkiem byłyby transakcje wewnątrz danej grupy kapitałowej, gdzie nadal obowiązywałyby zasady dotyczące ustalania cen indywidualnie dla każdej transakcji na warunkach rynkowych.

Czwarta koncepcja opcjonalnej wspólnej podstawy opodatkowania przedsiębiorstw, tzw. opcjonalna CCCTB, polegałaby na zastąpieniu krajowych systemów podatkowych oraz odrębnego księgowania przy podziale przychodów między przedsiębiorstwami powiązanych przez zbiór wspólnych przepisów ustanawiających ogólnounijną skonsolidowaną podstawę opodatkowania. W ten sposób dochody podatkowe każdego członka grupy podlegałyby łączeniu w jedną skonsolidowaną podstawę opodatkowania, a następnie podlegałyby podziałowi na podstawie uprzednio ustalonego wzoru. W tej koncepcji przedsiębiorstwa będące rezydentami w UE lub zakłady położone na terenie UE, należące do przedsiębiorstw mających siedzibę poza UE, miałyby prawo do stosowania wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych pod warunkiem spełnienia kryteriów kwalifikujących do utworzenia grupy i dokonania przez wszystkich kwalifikujących się członków tej samej grupy wyboru stosowania wspólnych przepisów zgodnie z zasadą „wszyscy albo nikt”.

Według piątej koncepcji, znanej jako obowiązkowa CCCTB, przedsiębiorstwa będące rezydentami w UE lub zakłady położone na terenie UE, należące do przedsiębiorstw mających siedzibę poza Unią miałyby obowiązek stosowania przepisów dotyczących wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych, o ile spełniałyby kryteria kwalifikujące je do utworzenia grupy kapitałowej.

Komisja Europejska na podstawie wyników badań poszczególnych wariantów rozwiązań przez wiodące firmy doradcze (PriceWaterhouseCooper, Deloitte oraz CORTAX) uznała, że najlepszą koncepcją wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych jest koncepcja przedstawiona jako czwarta, tzw. koncepcja opcjonalnej CCCTB. Badania wykazały również ogromną potrzebę zmian obowiązującego stanu prawnego, ponieważ okazało się, że każda z koncepcji zaproponowanych przez Komisję Europejską jest lepsza niż obecnie panujący stan prawny.

Rząd polski w stanowisku dotyczącym wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania stwierdził słuszność działań Komisji Europejskiej zmierzających do uproszczenia systemu opodatkowania osób prawnych w UE, zwiększenia jego efektywności oraz konkurencyjności w związku ze zmniejszeniem kosztów związanych

z przestrzeganiem prawa oraz ograniczeń związanych z prowadzeniem przez przedsiębiorstwa działalności gospodarczej na terenie UE, odrzucił jednak możliwość przyjęcia tych przepisów. Jak zauważył rząd RP, przyjęcie wniosku w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania byłoby dla Polski niekorzystne z kilku powodów. Po pierwsze, prognozowano, że w całej Unii nastąpi spadek wpływów z podatku korporacyjnego; po drugie, uznano, że przyjęcie przez Polskę CCCTB nie przyczyni się do poprawy wskaźników makroekonomicznych, takich jak poziom inwestycji, zatrudnienie czy poziom PKB; po trzecie, uznano, że najprawdopodobniej jedno państwo członkowskie odniosłoby korzyść, zaś inne, w tym Polska, straciłyby część wpływów z CIT, co należałoby zrekomensować podniesieniem stawki podatku. Argumentowano, że stosowanie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania przyjęłyby te podmioty, dla których rozwiązanie to byłoby korzystniejsze pod względem podatkowym, co przełożyłoby się na zmniejszenie wpływów budżetowych z tytułu podatku od przedsiębiorstw. Niestety, projekt Komisji Europejskiej dotyczący CCCTB spotkał się z odrzuceniem przez większość rządów państw Unii, które dostrzegły w nim wiele wad sprzyjających agresywnej optymalizacji międzynarodowych korporacji. Widmo ujednolicenia zasad w podatku od przedsiębiorstw wywołuje w poszczególnych państwach członkowskich poczucie zagrożenia suwerenności podatkowej, co powoduje odrzucanie koncepcji harmonizacji tego podatku.

Podsumowanie

Harmonizacja podatkowa w kontekście integracji Unii Europejskiej niesie ze sobą wiele nieznanych wcześniej problemów. Należy zauważyć, że zarówno wspólny rynek w Europie, jak i wspólna waluta istnieją dopiero kilkanaście lat i trudno jest stwierdzić, czy nastąpi pełna harmonizacja podatkowa w zakresie podatków od przedsiębiorstw.

Doświadczenia Kanady i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej niestety nie są w tym względzie zadowalające. Harmonizacja podatkowa w tych krajach, które mają wspólną walutę, ale jako kraje federacyjne posiadają różne, niezależne systemy podatkowe, nie zakończyła się pomyślnie. Kraje te nadal, pomimo wspólnej waluty, posiadają odmienne, często konkurujące ze sobą systemy podatkowe [Owsiak, 2008, s. 154 i n.]. Podobnie może być z państwami UE. Kompletna harmonizacja podatkowa jest z pewnością procesem bardzo skomplikowanym i może napotykać na opór państw członkowskich. Dodatkowo harmonizacja podatku dochodowego od przedsiębiorstw jest przedsięwzięciem dosyć skomplikowanym z punktu widzenia prawnego. Szczególnie dotyczy to rozstrzygnięcia relacji między krajowym prawem a prawem wspólnotowym, proporcji, w jakich powinno stosować się nieograniczony obowiązek podatkowy w poszczególnych krajach, kształtowania zasad dotyczących umów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz tego, czy powinno się pobierać podatek u źródła (w kraju rezydenta), czy też w kraju nierezydenta i w jakich proporcjach [Owsiak, 2008, s. 137].

Harmonizacja w zakresie podatków dochodowych oznaczałaby również zmianę wpływów podatkowych w poszczególnych państwach. W niektórych by one wzrosły, w innych nastąpiłby ich spadek. Ujednoczenie stawek podatkowych wiązałoby się także ze wzrostem stawek w jednych krajach, a zmniejszeniem tam, gdzie stawki byłyby wyższe niż stawka proponowana w ramach harmonizacji. Zarówno w jednym, jak i drugim przypadku wiązałoby się to albo ze zmniejszeniem wpływów do budżetów państw, albo z podniesieniem opodatkowania. Kolejnym problemem byłyby utrata przez państwa członkowskie suwerenności w sferze kształtowania polityki podatkowej oraz przekazanie dodatkowych prerogatyw podatkowych na rzecz Unii Europejskiej.

Mimo negatywnych ocen rządów poszczególnych krajów UE, dotyczących projektu CCCTB, harmonizacja powinna dotyczyć w pierwszym rzędzie ujednoczenia zasad obliczania podstawy opodatkowania, ponieważ duże zróżnicowanie w tej materii komplikuje ocenę atrakcyjności danego systemu opodatkowania, niezależnie od wysokości stawki podatkowej. Może się okazać, że dla inwestorów bardziej istotny będzie korzystny sposób obliczania podstawy opodatkowania od samej niskiej stawki podatku. Kolejną istotną sprawą będzie zatrzymanie wyniszczającej konkurencji podatkowej wśród państw UE, polegającej na coraz bardziej gwałtownym obniżaniu stawek opodatkowania. Jedną metodą obliczania podstawy opodatkowania oraz – w konsekwencji – jedną stawką podatku zapewniłyby pewność prawa podatkowego i zwiększenie przejrzystości systemów podatkowych w całej Unii. Uprościłoby to też zasady prowadzenia rachunkowości dla celów podatkowych oraz zmniejszyłoby koszty prowadzenia działalności gospodarczej, co w konsekwencji mogłoby przyciągnąć dodatkowy kapitał, także do naszego kraju.

Wydaje się jednak, że proces harmonizacji podatkowej w dłuższej perspektywie czasowej jest zjawiskiem nieuchronnym i stanowi naturalny skutek procesów integracyjnych, czego wyrazem jest zwłaszcza zniesienie barier celnych i ograniczeń w przepływie kapitału pracy oraz przyjęcie wspólnej europejskiej waluty. Idea jednolitej i wspólnej polityki podatkowej jest podstawowym warunkiem wzmocnienia konkurencyjności całej Unii Europejskiej na tle innych światowych gospodarek, takich jak USA czy Chiny.

Bibliografia

- Baldwin R., Krugman P., *Agglomeration, Integration and Tax Harmonization*, The Graduate Institute of International Studies, IHEID Working Papers 01-2001, Geneva 2001.
- Czajkowska K., *Harmonizacja podatków w Unii Europejskiej*, www.biznespartner.pl [data dostępu: 10.09.2015].
- Gaetan N., *Corporate Tax Competition and Coordination in the European Union: What do we Know? Where do we Stand?*, "European Economy, Economic Papers" 2006, No. 250.
- Owsiak S., *Harmonizacja podatków bezpośrednich warunkiem integracji gospodarczej Unii Europejskiej*, 2008, www.pte.pl [data dostępu: 10.08.2015].

Piątkowski M., *Polityka podatkowa w Europie Środkowo-Wschodniej – konkurować czy harmonizować?*, „Gospodarka Narodowa” 2010, nr 1–2.

Projekt Dyrektywy RE z dnia 16 marca 2011 r. (*Common Consolidated Corporate Tax Base – CCCTB*).

Russel P., *Harmonizacja podatku dochodowego od osób prawnych w Unii Europejskiej*, [w:] R. Bartkowiak, P. Wachowiak (red.), *Wiedza i bogactwo narodów. Kapitał ludzki, globalizacja i regulacja w skali światowej. Ekonomia i finanse*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013.

Single Market Review: Customs and Fiscal Formalities at Frontiers, Vol. 3: *Office for Official Publications of the European Communities*, Luxemburg 1997.

Supera-Markowska M., *Ogólna charakterystyka CCCTB*, [w:] H. Litwińczuk (red.), *Wspólna korporacyjna podstawa opodatkowania w UE a opodatkowanie dochodu spółek w Polsce*, Oficyna Prawa Polskiego, Warszawa 2011.

A Consolidated Tax Base as a Gateway to the Harmonisation of the Corporate Tax in EU Countries

The fundamental objective of the European Union law is to develop the internal market and eliminate all barriers to its functioning. Since the taxation systems of EU member states are highly varied, one of the elements of common market development is the harmonisation of tax regulations. This article contributes to the discussion by indicating the necessity to harmonise various taxation systems of the European Union with respect to the corporate tax.

The European Commission has prepared a draft directive in accordance with which the way the tax base is determined would be subject to harmonisation, whereas tax rates would be set by individual member states. The author claims that the common consolidated corporate tax base would lead to the simplification of the provisions of tax law, limitation of costs related to tax documentation and elimination of all barriers resulting from the activity of companies in two or more member states.

The process of tax harmonisation is inevitable in the long term and constitutes a natural outcome of integration processes. The concept of a single and common tax policy is the basic condition for the European Union to gain strength in terms of its competitiveness against other economies, such as the USA or China.

Skonsolidowana podstawa opodatkowania jako wstęp do pełnej harmonizacji podatku od dochodów przedsiębiorstw w Unii Europejskiej

Podstawowym celem prawa Unii Europejskiej jest rozwój rynku wewnętrznego i znoszenie wszelkich barier w jego funkcjonowaniu. Jednym z elementów rozwoju wspólnego rynku jest harmonizacja przepisów podatkowych, gdyż systemy podatkowe państw członkowskich Unii Europejskiej są bardzo zróżnicowane. Artykuł podejmuje głos w dyskusji dotyczący potrzeby ujednoczenia różnych systemów podatkowych Unii Europejskiej w podatku od przedsiębiorstw.

Komisja Europejska przygotowała projekt dyrektywy, zgodnie z którym harmonizacji podlegałyby sposób ustalania podstawy opodatkowania, natomiast o wysokości stawek podatkowych decydowałyby poszczególne państwa członkowskie. Zdaniem autora wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania przedsiębiorców korporacyjnych prowadziłyby do uproszczenia przepisów prawa podatkowego, ograniczenia kosztów związanych z dokumentacją podatkową oraz likwidacją wszelkich barier wynikających z działalności przedsiębiorstw w dwóch lub więcej państwach członkowskich.

Proces harmonizacji podatkowej w dłuższej perspektywie czasowej jest zjawiskiem nieuchronnym i stanowi naturalny skutek procesów integracyjnych. Idea jednolitej i wspólnej polityki podatkowej jest podstawowym warunkiem wzmocnienia konkurencyjności całej Unii na tle innych gospodarek, takich jak USA czy Chiny.